

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

Granny Stories: Jewish Folklore in Eastern Europe - 12875

Last update 15-10-2020

HU Credits: 2

Degree/Cycle: 2nd degree (Master)

Responsible Department: Jewish & Comp. Folklore Prog.

Academic year: 0

Semester: 1st Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Dr. Michael Lukin

Coordinator Email: michael.lukin@mail.huji.ac.il

Coordinator Office Hours: Mondays by appointment

Teaching Staff:

Dr. michael lukin

Course/Module description:

הסינדרלה של העיירה, הגדי הזהוב שיביא צימוקים ושקדים, לאנטוך ומנדרכי - כל אלה ודימויים רבים אחרים התגבשו במרחב התרבותי של דוברי יידיש, לו מוקדש הקורס. הקריאה במקורות ראשונים בתרגום לעברית ובספרות המחקר תלווה היכרות עם סוגות עיקריות בפולקלור יהודי מזרח-אירופי: פתגם, חידה, משל, פורים-שפיל, אגדה היסטורית, שבח, מעשיית הקסם, נובלה וכדו'. נעסוק בשאלות כגון: מה מייחד את תרבות הצחוק שהתפתחה בקרב דוברי יידיש? כיצד משתלבת היצירה העממית במרקם חיי העיירה ובנוף הרגיונלי? מי, מתי ומדוע תיעד וחקר יצירה זו? דיון בשאלות אלה יסייע בידינו ללמוד מקרוב נדבך חשוב בתרבות יהודית ולהכיר ספרות המחקר בתחום.

The Cinderella of the shtetl, the little golden goat bringing raisins and almonds, Lantukh and Mondrekhay - all these and many other images have crystallized within the Yiddish speaking cultural realm. Along with reading primary sources in Hebrew translation and scholarly literature, we will meet the major types of Eastern European Jewish folklore: ballad, proverb, riddle, parable, Purim-shpil, legend, fairy-tale, etc. We will address questions such as: What makes the Yiddish laughter culture unique? How does Yiddish folklore fit into the fabric of shtetl life and into the regional cultural landscape? When and why was this creative corpus documented and studied? Investigating these questions will help us hone in on an important layer of Jewish culture and acquaint ourselves with research literature in the field.

Course/Module aims:

לימוד התכנים והצורות בפולקלור היהודי המזרח-אירופי
היכרות עם חקר הפולקלור המילולי ביידיש

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

Critically read the scholarly literature on Yiddish verbal folklore
Analyze the extant documentation
Investigate the history of research

לקרוא קריאה ביקורתית מחקרים בפולקלור ביידיש
להתמצא בתיעוד הקיים ובתרגומים לעברית של היצירות הנדונות
להתמצא בתולדות האיסוף, הפרסום והמחקר של פולקלור זה

Attendance requirements(%):

100

Teaching arrangement and method of instruction:

Course/Module Content:

Laughter culture
Purim-shpil
Proverb
Riddle
Legend
Fairy Tale
History of Research

Required Reading:

Dundes, A., "Folk Ideas as Units of Worldview", *The Journal of American Folklore*, 84/331, (1971), pp. 93-103. www.jstor.org/stable/539737

Gottesman, I. N., *Defining the Yiddish Nation: The Jewish Folklorists of Poland*, Detroit, 2003, pp. xi-xxii. online access
GOOGLEBOOKS

Hasan-Rokem, G., "Jewish Folklore and Ethnography", *The Oxford Handbook of Jewish Studies*, (2002), 956-974

Honko L., "Methods in Folk-Narrative Research", *Ethnologia Europaea*, 11(1), (1979), pp. 6-27.

Kirshenblatt-Gimblett, B., and Wex, M., "Humor: Oral Tradition", *YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe*
(https://yivoencyclopedia.org/article.aspx/Humor/Oral_Tradition)

Rothstein, Robert A. "Riddles", *YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe*.
(<https://yivoencyclopedia.org/article.aspx/Riddles>)

Shuman, A. and Hasan-Rokem, G. "The Poetics of Folklore". In: Bendix, R. F. and Hasan-Rokem, G. (eds.), *Companion to Folklore*, 2nd edition. Malden, 2014, pp. 55-74. online access:
https://huji-primo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/dmhd01/972HUJI_ALMA51228952680003701

Von Bernuth, R., *How the Wise Men Got to Chelm : The Life and times of a Yiddish Folk Tradition*. New York, New York, 2016, pp. 43-59. online access:
https://huji-primo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/att40d/972HUJI_ALMA51220767200003701

בירן, ר', "הסיפור העממי כראי לתמורות חברתיות: 'מעשה בשתי אחיות' ", מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי, כ"ג, (תשס"ה), עמ' 119-179

בירן, ר', 'פרשת ברל ורבלונסקי, אספן פולקלור בפולין בין שתי מלחמות-העולם', מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי, י"ט-כ' (תשנ"ז-תשנ"ח) 239-270

בלקין, א', הפורים שפיל: עיונים בתאטרון היהודי העממי, ירושלים, תשס"ב, עמ' 11-19, 256-259

חזן-רוקם, ג', "יהודה לייב כהן: שיר עם ושיר עממי", מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי, א', תשמ"א, עמ' 146-152

טורניאנסקי, ח', "הסיפורים ביצירתה של גליקל האמל ומקורותיהם", מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי,

ט"ז, תשנ"ד, עמ' 41-65
סילברמן-וינריך, ב', "בעיות מבניות בחקר הפתגם היהודי", הספרות, 1971, 3(1), עמ' 85-92
צפתמן, ש', נישואי אדם ושדה: גלגוליו של מוטיב בסיפורת העממית של יהודי אשכנז, במאות הט"ז-
הי"ט, ירושלים, תשמ"ח
צפתמן, ש', "מעשה בשבעת בני הורקנוס שהפכו לאווזים: לדרכי עיבודה ביידיש של מעשייה בינלאומית
(451 AT. In: ", (ח"תשמ) י', יהודי בפולקלור ירושלים מחקרי, 32-93
צפתמן, ש', "מעשה של רוח בק"ק קארץ" - שלב חדש בהתפתחותו של ז'אנר עממי", מחקרי ירושלים
בפולקלור יהודי, ב' (תשמ"ב), עמ' 17-65

Additional Reading Material:

מקורות ראשוניים בתרגום לעברית:
גורי, י', שנשמע בשורות טובות; לאָמיר הערן גוטע בשורות: יידישע ברכות און קללות, ירושלים, 2005
גורי, י', סוף טוב - הכל טוב: קובץ פתגמים, עברית, יידיש, רוסית, אנגלית, ירושלים, תש"ס
כוחו של סיפור: ספר היובל לאסע"י, בעריכת חיה בר-יצחק ועידית פינטל-גינסברג, חיפה, תשס"ח
מעשיות קסם מפי יהודי מזרח אירופה, עריכה - שרה צפתמן; תרגום - יוסל בירשטיין ועידו בסוק, בני-
ברק, 1998
סדן, ד', קערת צמוקים או אלף בדיחה ובדיחה: אסיפת הומור בישראל, תל אביב, תשי"ב
ספרות מחקר:
Encyclopedia of Jewish Folklore and Traditions, Raphael Patai, founding editor; Haya Bar-Iltzhak, editor. Armonk, N.Y., 2013
בן-עמוס, ד', "הגדרת הפולקלור בהקשר התרבותי", הספרות, ד' (1973), עמ' 416-426
בן-עמוס, ד', "קאטגוריות אנאליטיות וז'אנרים אתניים", הספרות, 20, (1975), עמ' 136-149
בר-יצחק, ח', פולין - אגדות ראשית: אתנופואטיקה וקורות אגדיים, תל-אביב, 1996
קרסני, א', הבדחן, רמת-גן, תשנ"ט
רוזן, א' "אבל ביידיש זה מצלצל אחרת": ביטויים יידיים במסורת יהודי קרפטורוס", ידע עם: במה
לפולקלור יהודי, 27, [61-62], (2001), עמ' 91-111.
שרירא, ד', איסוף שברי הגולה: חקר הפולקלור הציוני לנוכח השואה, ירושלים, 2018

Course/Module evaluation:

End of year written/oral examination 0 %
Presentation 0 %
Participation in Tutorials 10 %
Project work 30 %
Assignments 0 %
Reports 0 %
Research project 0 %
Quizzes 0 %
Other 60 %
End of year essay

Additional information:

אין רישום שמות, אך מצופה מאמץ לנוכחות מלאה. הרכב הציון: השתתפות פעילה ושתי מטלות
כתיבה, אין מבחן.